

אסופת סיפורים ללומדי עברית בגיל הרך

עיבוד להוראה:
מרגלית קונשטוק

סדר הפעילויות המוצעות

מגיל 3 שנים ואילך מקובל לדבר על לימוד שפה, בניגוד לרכישת שפה המאפיינת תינוקות ופעוטות עד גיל 3.

לימוד השפה, בדומה לרכישתה, נעשה ב-4 שלבים: קלט, הפנמה, בניית מערכת השפה והפקה.

השלבים הללו חשובים בכל רמה – מרמת המתחילים ועד רמת הדובר הילידי, הן ביחס לשפת אם והן ביחס לשפה נוספת. לכן, כאשר מלמדים עברית חשוב לזהות את השלבים הללו בקרב ילדי הקבוצה שלכם. כאשר מבינים באיזה שלב של תהליך הלימוד נמצאים הילדים, אפשר למקסם ולייעל את חווית הלימוד שלהם באמצעות קבלת החלטות מושכלות יותר לגבי הפעילויות המוצעות להם.

החוקר ביל ואן פאטן, מתאר את ארבעת השלבים של רכישה / לימוד שפה:

קלט

הלומדים משקיעים מאמץ להבין את המשמעות המועברת אליהם בעברית ומשתמשים במיומנויות ההאזנה או הקריאה.

1

הפנמה ושימוש

הלומדים מפנימים רכיבים של השפה, כמו משפטים ואוצר מילים, מבלי להבין את המבנה שלהם לחלוטין (לאיזו קטגוריה לשונית הם שייכים), ועושים זאת באמצעות מיומנויות דיבור וכתיבה.

2

פיתוח מערכת השפה

הלומדים מודעים למבנה השפה, יכולים למקם את הרכיבים שנלמדו במערכת הלשונית (פועל, שם תואר, יחיד/ רבים, זכר/ נקבה וכד'). המשימות בשלב הזה הן בכל המיומנויות.

3

הפקה

הלומדים יכולים לאחזר מידע שהם רכשו או למדו על מנת להשתמש בו כדי להעביר מסר משמעותי משלהם אל האנשים שאיתם הם מתקשרים. המשימות בשלב זה הן בדיבור ובכתיבה וכוללת, בין היתר: המחזה, שירה, הופעה, הצגת מידע באמצעים חזותיים ועוד.

4

1. פעילויות

- א. בכל שלב של הלימוד מוצעות מספר פעילויות. אפשר לבחור באלו שמתאימות ביותר ללומדים.
- ב. הפעילויות המוצעות כטרם קריאה מבוססות על ידע קיים של הלומדים ומאפשרות למורה להעריך את הידע המוקדם שלהם.
- ג. פעילויות קלט מעודדות את הילדים לדפדף בסיפור, לחזור ולהאזין לו ולהבין את הרעיון המרכזי.
- ד. חשוב לתת מספיק פעילויות קלט והפנמה לפני שנתנים פעילויות הדורשות הבנה של השפה כמערכת והצגת מידע בפני קהל.

2. אוצר מילים

- לעתים סיפור יזמן חזרה על אוצר מילים, ולעתים חשיפה לביטויים, מילים ותבניות לשוניות נפוצות. במהלך לימוד הסיפור, יש להקדיש זמן לדברים אלו.

3. משך הלימוד

סיפור נלמד בדרך כלל במשך מספר מפגשים, הנעשים תוך כדי השתתפות פעילה של הילדים.

כאשר מתחילים ללמד סיפור של סופרים חדשים, כדאי לחשוף את התלמידים לתמונה שלהם, למידע בסיסי אודותם וליצירותיהם. להלן מספר רעיונות בנושא:

1. להכין תצוגה הכוללת את שם היוצר/ת ותמונה שלו/שלה, ספרים או תמונות של עטיפות הספרים שכתב/ה, מידע קצר ומותאם לגיל הילדים על חייו/חייה לצד תמונות להמחשת המידע. לשם כך, אפשר להיעזר במקורות שונים, כגון: האתרים האישיים של היוצרים, אתר "דף דף", אתר "גלים" של סנונית (למנויים), אתר "אופק" של מט"ח (למנויים).
2. להכין תכנית עבודה המתייחסת למספר המפגשים סביב כל סופר/ת ולפעילויות שיהיו בכל מפגש.
3. להכין גלויה להורים לקראת כל סיפור. אפשר לשלוח להורים גלויה בנושא, הכוללת את שם היוצר/ת ושם הסיפור; תיאור קצר של התוכן, הרעיון והפעילויות במפגשים; הפנייה לאתרי אינטרנט שבהם ניתן להאזין לסיפור או ללמוד על הסופרים ויצירותיהם, ומספר רעיונות לשיחה או ליצירה משותפת בבית.

הבגדים של גברת שיר

דתיה בן דור

הבגדים של גברת שיר / דתיה בן דור

הסיפור מתאים להוראה לילדים צעירים (עד גיל 8) הנמצאים בסוף רמת המתחילים. לילדים קוראים אפשר לתת פעילויות קריאה בהתאם לפעילויות ההאזנה, ולילדים כותבים אפשר לתת פעילויות כתיבה בהתאם לפעילויות הדיבור.

ניתן להתאים לסיפור גם פעילויות המוצעות בחוברת לסיפורים נוספים.

מיפוי כללי של הסיפור

מבנה הסיפור:

הרעיון המרכזי בסיפור הוא הדילמה סביב התחושה: "אין לי מה ללבוש". הפתרון נמצא על ידי יצירה של רשימת אפשרויות לשילוב צבעים.

ברמה הגלויה, הסיפור מלמד איך אפשר ליצור תשע תלבושות שונות משלושה צבעים בלבד (צהוב, אדום וכחול).

ברמה הלא-מודעת, סיפור המסגרת גורם ללומדים לשנן ולזכור את שמות ימי השבוע (החלק הראשון של הסיפור מתאר מה לובשת גברת שיר בכל יום בשבוע; החלק השני מתאר מה היא לובשת בשבת - בבוקר, בצהריים ובערב).

הסיום מעורר מעורבות פעילה של הקוראים - פונה אליהם ומבקש מהם להציע תלבושות לשבוע הבא.

תצוגה ויזואלית:

הסיפור המקורי מלווה באיורים ברורים של אורה אייל, המשקפים את תוכן הסיפור. לאחרונה יצאה לספר מהדורה מחודשת עם איורים של ויטלי מינין. סגנונות האיור השונים מזמנים השוואה ביניהם והבעת העדפה אישית ביחס אליהם.

תרבות ישראלית:
המושג "בגדי שבת".

ערכים משמעותיים:
יצירתיות והסתפקות במועט - באמצעות הסיפור, הילדים מבינים כי אפשר להסתפק במה שיש וליצור מגוון של דברים גם מאפשרויות מוגבלות.
"שמנמנה אני ויפה" - איוריה של אורה אייל (בגרסה המקורית) מציגים את גברת שיר כאישה שמנמנה. בכך מופנם המסר כי נשים יפות אינן חייבות להיות בעלות גוף רזה ודקיק.

מיפוי לשוני של הסיפור

אוצר מילים
בהקשר של בגדים:
כובע, חולצה, חצאית

תבניות דקדוקיות ו/או תחביריות:
התאמת שמות תואר (צבעים) לבגדים

הסיפור מחזק: (אוצר מילים קיים)
אוצר מילים של בגדים
ביטויי זמן (היום, אתמול, ימות השבוע)

הסיפור חושף: (מילים חדשות)
שלשום
תלבושת

הסיפור מזמן פעילויות רבות:
סדר ימות השבוע, התאמת הבגדים שלבשה גברת שיר לימים בשבוע, זכירת הרכב הבגדים בכל יום ועוד.

לפני קריאת הסיפור

1. לשחק במשחק "מי בקבוצה שלנו לובש...?" (ידוע גם בשם: "הרוח נושבת אל מי ש...")
2. לשוחח בזוגות על בגדים שהילדים אוהבים או אינם אוהבים ולאחר מכן לספר לקבוצה
3. לשחק "ביננו בגדים" הכולל פריטי לבוש צבעוניים, ובהם גם אלה המזכרים בסיפור

פעילויות קלט - פעילויות בהבנת הנשמע / הנקרא / הנצפה

קריאה ראשונה

נקריא את הסיפור, תוך כדי שימוש בתמונות.

קריאה שנייה

חלק מהילדים מקבלים כרטיסים עם ימות השבוע וחלק כרטיסים של בגד מהסיפור, וכאשר הם שומעים את שם הבגד המופיע בתמונה שלו הם מרימים אותה.

קריאה שלישית

מיון הבגדים לפי ימות השבוע (משחק)

המורה תולה על לוח או קיר שלטים של ימות השבוע (בכיוון מימין לשמאל של הילדים). הילדים מקבלים תמונות של הבגדים (כל ילד תמונה אחת או יותר). כאשר המורה מקריאה את הסיפור, הילדים שברשותם הבגדים המתאימים מניחים אותם מתחת ליום שהמורה קוראת.

מטרות ההוראה

בסיום הלימוד רוב הילדים יהיו מסוגלים:

1. לתאר מה לובשת הגברת שיר בכל יום בשבוע, תוך התאמה בין הבגדים לצבעיהם
2. לתאר את הרגשות השונים של גברת שיר במהלך הסיפור
3. לשאול ולענות על שאלות בהקשר של לבוש
4. לבטא העדפות אישיות בהקשר של לבוש
5. לספר את הסיפור במילים שלהם
6. להבין את הרעיון המרכזי בסיפור ולציין מספר פרטים תומכים
7. להציע הצעות לגברת שיר
8. להמחזיז את הסיפור

פעילויות הפנמה ושימוש – פעילויות בדיבור ובכתיבה

במהלך הקריאה

1. להשלים את הסיפור במהלך הקראתו, בעזרת האיורים
המורה אומר/ת את תחילת המשפט והילדים משלימים ("ביום ראשון לובשת גברת שיר
חצאית...חולצה...וכובע...").
2. להתאים את התלבושת לכל יום בשבוע
* מכינים מנייר את פריטי הלבוש בסיפור ואת שמות הימים בשבוע.
* מחלקים את הכיתה לשתי קבוצות. כל קבוצה מקבלת את פריטי הלבוש והמורה
מניח/ה את ימות השבוע על הלוח או על השולחן.
* הילדים צריכים לבחור את הפריטים המתאימים שלבשה גברת שיר בכל יום.
* כאשר הקבוצות מסיימות, הילדים מספרים את הסיפור: כל ילד אומר את המשפט שלו.
למשל: "ביום ראשון הגברת שיר לובשת..." אם הם טעו בסדר הבגדים – מציעים תיקון.

בעקבות הקריאה

1. לשחק נכון/ לא נכון ביחס לסיפור
אפשר לשחק בעזרת גלגל המזל:
בכל פעם המורה אומר/ת משפט והילדים אומרים אם הוא נכון או לא נכון.
אם צדקו – מסובבים את גלגל המזל זזכים בנקודות; אם טעו – אינם יכולים לסובב
את הגלגל.
2. לצטט מהסיפור באמצעות משחק בקובייה
* מכינים קובייה, כשעל כל אחת מפאותיה גברת שיר לבושה בתלבושת אחרת.
כל ילד בתורו זורק את הקובייה, מתאר את התמונה שעל הפאה העליונה ואומר באיזה יום
גברת שיר לבשה את הבגדים האלה.
* אפשר גם לשחק בשתי קוביות: אחת של ימי השבוע והשנייה של גברת שיר.
זורקים את שתי הקוביות ובהתאם למה שיוצא על הפאות העליונות הילדים אומרים, למשל:
"ביום שני גברת שיר לא לובשת... היא לובשת..."

3. לספר את הסיפור בעזרת התמונות

בוחרים במספר מתנדבים לספר את הסיפור במילים שלהם, בעזרת התמונות.
לחלופין, אפשר לבצע את הפעילות באופן קבוצתי, כאשר כל משתתף בתורו אומר משפט
עד להשלמת הסיפור.

פעילויות לפיתוח מבנה השפה (Developing System) – פעילויות בכל המיומנויות

משחקי התאמה

1. שמות תואר – משחקי התאמה בין שמות תואר (צבעים) לבגדים שונים
 2. משחקי חריזה, הברות וצלילים – אפשר לשחק משחקים מילוליים עם שמות הבגדים וצבעיהם
 3. שאלות כן/לא (בזוגות) – מחלקים את הילדים לזוגות ומבקשים מהם לחשוב על שאלות מתוך הסיפור שהתשובה להן היא כן או לא. ילד אי שואל וילד בי עונה, ולאחר מספר שאלות מתחלפים.
 4. משחק "חבל כביסה" – מותחים בין שני כיסאות או שני שולחנות חבל כביסה.
 - * מזמינים שני ילדים או שני זוגות ל"יום כביסה": כל ילד או זוג מקבלים חבילת אטבים וסל עם בגדים לתלייה (אלה שנלמדו בסיפור), כאשר בכל סל יש אותה כמות של פריטי לבוש.
 - * כל אחד מבני הזוג מטילים שתי קוביות: 'קוביית בגדים' (שעל פאותיה תמונות של פריטי הלבוש שבסלים) ו'קוביית מספרים' (שעליה מופיעות שמות מספרים).
 - * על הילדים לתלות על החבל את הבגדים בהתאם למה שמופיע בקוביות.
 - לדוגמה: בקוביית הבגדים מופיעה חולצה ובקוביית המספרים-4. הילד מחפש ארבע חולצות בסל, תולה אותן על החבל ואומר: יש פה ארבע חולצות. המנצח – מי שתלה ראשון את הפריטים שיצאו לו ואמר את המשפט.
 - * לאחר מכן, אפשר לשחק במשחק בצורה הפוכה – תולים את הבגדים על החבל, ומתחרים בהורדת הכביסה.
- בגרסה זו, על המתחרים להטיל את הקוביות, לומר מה צריך להוריד מהחבל (למשל: שלוש חצאיות), ולשים את הפריטים בסלסלה. המנצח – מי שהוריד ראשון את כל הכביסה תוך כדי האמירה המתאימה.

פעילויות הפקה- בדיבור ובכתיבה

1. לחבר ולפתור חידות בעקבות הסיפור – למשל: היום אני לובשת חצאית כחולה, חולצה כחולה וכובע אדום. איזה יום זה?
2. עבודות יצירה – ניתן לעשות עבודות יצירה בעקבות הסיפור, בהשראת האיורים / הסרטון.
3. הצגת הסיפור – כדאי להמחזיז את הסיפור בקבוצות קטנות או במליאה.
4. לחבר סיפור במתכונת דומה על "מר אפרים":

מר אפרים הוא האדון הכי שמח בירושלים. למר אפרים יש מכנסיים, חולצה וכובע בשלושה צבעים. הילדים יכולים לבחור בצבעים וליצור הרכבים כראות עיניהם.

אם קבוצת התלמידים גדולה אפשר להוסיף דמויות, למשל "גברת חנה, הגברת הכי מגונדרת ברעננה", "מר חנן, המורה הכי מצחיק ברמת-גן", "גברת שולה, המורה הכי חכמה בעפולה", וכד'.

מרים והים
מיריק שניר

מרים והים / מיריק שניר

הסיפור מתאים להוראה לילדים צעירים (עד גיל 8) הנמצאים בסוף רמת המתחילים. לילדים קוראים אפשר לתת פעילויות קריאה בהתאם לפעילויות ההאזנה, וילדים כותבים אפשר לתת פעילויות כתיבה בהתאם לפעילויות הדיבור. ניתן להתאים לסיפור גם פעילויות המוצעות בחוברת לסיפורים נוספים.

הסופרת מיריק שניר משתפת במחשבות שלה אודות הסיפור:

" הים בסיפור מסמל כל דבר בעולם המעורר סקרנותם של ילדים. הים נמצא בשמה של הילדה מרים, לכן, מסע הלמידה שלה הוא גם פנימי. הים הוא נושא קרוב אליה, הוא משמעותי עבורה. למידת אמת מתרחשת כאשר הילד מגלה עניין אמיתי בנושא הנלמד. את מסע הלמידה שלה היא מתחילה בשאלות. למידת אמת מתחילה משאלת אמת של ילד, לא משאלות שאנחנו הנחתנו עליו. אם היו עונים למרים על כל שאלותיה, האם היתה לומדת את הריח, הצבע, הקול, הטעם, המגע של הים? אם היו לוקחים אותה עם אוטו לים, מה היא הייתה מפסידה? מה אנחנו היינו מפסידים? עולמה של מרים הולך ומתרחב, מעגלים, מעגלים. מרים לומדת שהטעות היא חלק חשוב בלמידה, היא לא משתקת אלא מאתגרת.

מרים לא הולכת אל הים לבדה. לאורך כל הדרך היא שואלת אנשים, אבל היא מגיעה אל הים בעצמה. 'לבדי' ו'בעצמי' אינן מילים נרדפות. 'לבדי' בא מבידודות, 'בעצמי' בא מעוצמה. תהליך הלמידה הטבעי של מרים נתמך אך לא מופרע, ולרגע של הגילוי היא מגיעה בעצמה. זו למידת אמת. את מה שלמדה לא תצטרך לשגן, זה שינה אותה, זה שלה לעד."

מתוך אתר האינטרנט של המחברת:

<https://www.miriksnir.com/shop/%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%94%D7%99%D7%9D/>

מבנה הסיפור:

מרים יוצאת למסע של חקר ובדיקה על מנת להבין מהו הים. היא בודקת את תכונותיו: האם הוא קר או חם? האם גדול, האם קטן? האם שחור הוא או לבן? היא שואלת על רגשותיו: האם הוא יודע לבכות או לצחוק? היא מבררת את צורתו ומסלולו: האם הוא שלולית, האם בריכה? בסופו של הסיפור, סקרנותה של מרים והדמיון הפתוח מובילים אותה לגילוי המלא של מושג הים, אשר עבורנו הוא כה מובן מאליו.

תצוגה ויזואלית:

איורים פשוטים שמשקפים טקסט קצר ומוסיפים פרטים נוספים על הטקסט.

תרבות ישראלית:

הקיץ הישראלי וצורות בילוי בטבע

ערכים משמעותיים:

סקרנות וגילוי: הסיפור מזמן חקר וגילוי ומעודד סקרנות טבעית של ילדים. מרים היא ילדה סקרנית שאינה מתביישת לשאול שאלות, והיא מוצאת בכל מקום אנשים שעונים לה בכבוד. הסיפור, ואיוריו היפים, מאפשרים לנו הצצה לשלב סמוי אך קריטי בהתפתחות הילד שבו הוא יוצא מתוך עצמו ומגלה את העולם הסובב, תוך שאילת שאלות רבות.

מיפוי לשוני של הסיפור

אוצר מילים

מילים הקשורות למים:
ים, שלולית, בריכה, נחל, חוף

ביטויים:

היה הייתה, אף פעם, עד הסוף

תבניות דקדוקיות ו/או תחביריות

שמות תואר כצמדי הפכים:

חם/קר, שחור/לבן, חדש/ישן, גדול/קטן, מרובע/משולש,
מתוק/מלוח

פעלים:

בהווה (רואה, אומרת, יודעת, שואלת, הולכת, ממשיכה,
מגיעה)

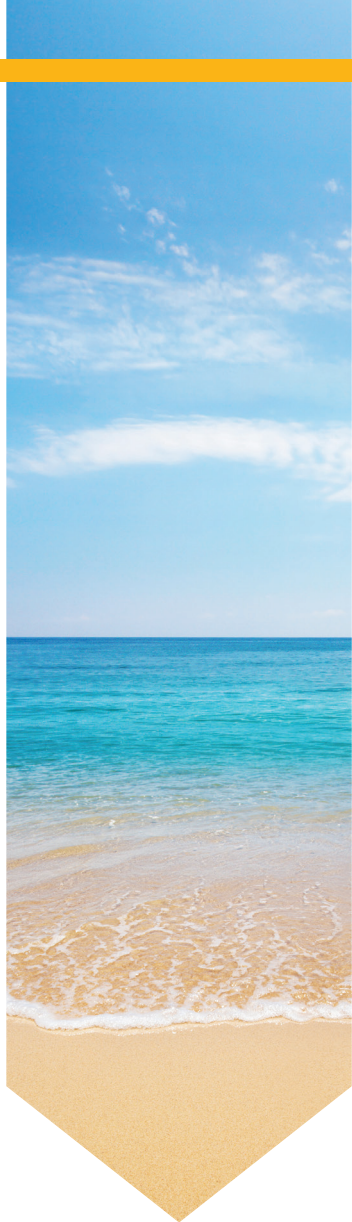
בצורת המקור (לצחוק, לבכות, לשאול)
בציווי (לכי)

מילת שאלה:

האם?

הסיפור מזמן פעילויות רבות:

חריזה, הפכים, יחיד ורבים, התאמות של זכר ונקבה ועוד.

לפני קריאת הסיפור

“אני חושבת על...” – משחק שאלות

המורה אומרת: “אני חושבת על משהו...” והילדים שואלים שאלות המתחילות במילה “האם” במטרה לזהות במה מדובר.

לדוגמה: האם זה חיה? האם זה ירוק? האם זה מאכל? האם זה משהו מתוק?

אפשר לשאול 4 – 5 שאלות, מבקשים מהילדים לסכם את המידע (למשל: זה לא חיה, זה לא ירוק, זה מאכל מתוק) ולאחר מכן הם מנסים לנחש או ממשיכים לשאול.

אפשר לשחק כך בשני סבבים, כאשר מי שהצליח לנחש על מה המורה חשבה יתבקש כעת לחשוב על משהו ולענות לשאלות הלומדים.

פעילויות קלט – פעילויות בהבנת הנשמע / הנקרא / הנצפה

קריאה ראשונה

נקריא את הסיפור, בליווי האיורים.

קריאה שנייה

* יש להכין מראש כרטיסיות גדולות עם איורים מהסיפור.

* המורה מחלקת לילדים את הכרטיסיות וקוראת את הסיפור בקול רם.

* ילד שמזהה בכרטיס שבידו את המילה/

המשפט המוקראים, מניח את הכרטיס על הרצפה. כך בונים את הסיפור עם הילדים.

* כאשר אוספים את הכרטיסים אפשר לבקש מהילדים כרטיס מסויים (“תן לי את המשפט: האם הוא חם?”).

בעקבות הקריאה

1. משחק התאמה של חרוזים (עם כרטיסיות האיורים של הסיפור)

2. פנטומימה: התאמת תנועות למילים

3. מקשיבים לסרטון ומסדרים את הסיפור בהתאם

מטרות ההוראה

בסיום הלימוד רוב הילדים יהיו מסוגלים:

1. לזהות ולשיים את אוצר המילים בסיפור
2. לגלות חפץ באמצעות שאלות ביחס אליו
3. להתאים תנועות למילים
4. להשלים הפכים המצויים בסיפור
5. לענות על שאלות הבנה ביחס לסיפור
6. לספר את הסיפור באמצעות תמונות ולפי הסדר
7. להבין את הרעיון המרכזי בסיפור ולציין מספר פרטים תומכים
8. לקשר בין הסיפור לחוויה אישית
9. ליצור קטגוריות למידע על הים (צורה, צבע וכד')
10. לתאר את הרגשות של מרים בתהליך הגילוי
11. לספר את הסיפור במילים שלהם
12. להמחזיז את הסיפור
13. לאייר את הסיפור

פעילויות הפנמה ושימוש – פעילויות בדיבור ובכתיבה

השלמת משפטים בעל פה

המורה מתחיל/ה משפט והילדים משלימים אותו. בהתחלה אפשר להיעזר באיורים; בהמשך – הילדים יתבקשו להשלים משפטים ללא האיורים.

משחק הקובייה

מכינים קובייה עם תמונות מהסיפור. בכל פעם ילד זורק את הקובייה ומספר על תוכן האיור המופיע בפאה העליונה שלה. אפשר גם לבקש מהילדים להוסיף מה קרה קודם בסיפור ומה קרה לאחר מכן.

מה התמונה המתאימה?

המורה אומרת/ת משפט מהסיפור או משפט הקשור אליו, ומציגה שתי תמונות – האחת משקפת את המשפט והשנייה לא. הלומדים צריכים לבחור את התמונה המתאימה.

מה מרים למדה על הים?

הילדים יחלקו את המידע על הים שעולה מהסיפור (באופן ישיר או בצורה בלתי-מפורשת) תוך חלוקת הדברים לשלוש קטגוריות: תכונות, רגשות, צורה.

מה חסר?

משחק זיכרון עם תמונות של מקורות מים המוזכרים בסיפור.

משחק זיכרון

משחק זיכרון בין מילים/משפטים לבין כרטיסיות האיורים של הספר.

נכון/ לא נכון

משחק "נכון/לא נכון" ביחס לסיפור, על בסיס המשחק "איקס-עיגול" או משחק מתאים אחר.

פעילויות לפיתוח מבנה השפה (Developing System) –

פעילויות בכל המיומנויות

1. יחיד-רבים – המרות בע"פ, לדוגמה: "אני אומר/ת בית חדש ואתם אומרים ..." (בתים חדשים).
2. הפכים: משחק פאזל/דומינו/בינגו של ההפכים בסיפור.
3. "האם זה..."; "האם הוא/היא...": משחקי שאלה לגבי דברים שונים עם תבניות השאלה האלו.
4. "ים-יבשה": הנחיות למשחק בקישור זה.

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%9D_%D7%99%D7%91%D7%A9%D7%94

פעילויות הפקה- פעילויות בדיבור ובכתיבה

1. להמחזי את הסיפור
2. להכין פוסטר לסיפור
3. לצייר ים בצבעי מים (כמו באיורים של הספר)
4. הים שלי: להכין ים בבקבוק ולספר על הים הזה

יצאתי לטייל
מיריק שניר

יצאתי לטייל / מיריק שניר

הסיפור מתאים להוראה לילדים צעירים (עד גיל 8) הנמצאים בסוף רמת המתחילים. באמצעות הסיפור הילדים נחשפים לזמן עבר, שאותו ילמדו ברמת הביניים. בסיפור זה איננו מלמדים את זמן העבר, אלא עובדים על התוכן וההקשר של הסיפור ועל המאכלים שבו. לילדים קוראים אפשר לתת פעילויות קריאה בהתאם לפעילויות ההאזנה, וילדים כותבים אפשר לתת פעילויות כתיבה בהתאם לפעילויות הדיבור. ניתן להתאים פעילויות מסיפורים נוספים הנמצאים בחוברת, תוך התייחסות לתוכן הסיפור.

הסופרת מיריק שניר משתפת במחשבות שלה אודות הסיפור:

"ילדה יוצאת לטייל ומספרת לנו: "יצאתי לטייל בשביל המתפתל! עם שקית מלאה ובטן ריקה". שבילי החיים אכן נפתלים, והילדה יוצאת למסע מצויידת במה שהטבע והבית העניקו לה, צידה לדרך הכוללת "מלפפון, עגבנייה, גבינה בתוך לחמנייה ושבעה זיתים קטנים ובתוכם החרצנים". המרכיבים האלו הם בעצם פרי שיתוף הפעולה בין טבע לתרבות, והזיתים גם מסמלים את השאיפה של כל אדם לשלום, בתוכו וסביבו. "תחת עץ גדול ישבתי לאכול...": תחת עץ גדול - עץ הדעת, עץ החיים - היא אוכלת את כל מה שהביאה ומותירה את החרצנים. עכשיו היא חוזרת עם שקית ריקה ובטן מלאה: מה שקודם לקחה איתה הזין אותה במסע ועתה הוא בתוכה "אבל בלי החרצנים" - אותם חרצנים שאנחנו מותירים אחרינו להמשכיות של הטבע והתרבות.

מתוך אתר האינטרנט של המחברת:

<https://www.miriksnir.com/shop/%D7%A6%D7%90%D7%AA%D7%99-%D7%9C%D7%98%D7%99%D7%99%D7%9C/>

מבנה הסיפור:

הסיפור מבוסס על רשימת מאכלים להכנת כריך בתוך לחמנייה, שנמסרים בשפה קצבית ומוזיקלית.

הסיפור הגלוי מספר על הטיול של הילדה, אך יש בו גם שני סיפורים סמויים: הסיפור של השקית והסיפור של הזיתים (הרשימה חוזרת על עצמה למעט השינוי בזיתים).

תצוגה ויזואלית:

איורים המשקפים כל בית בסיפור.

תרבות ישראלית:

פיקניק בטבע - הפיקניק כצורת בילוי נפוצה בארץ.

מה אוכלים ילדים בישראל? - הכריך בסיפור ומרכיביו אופייני לאוכל של ילדים ישראלים רבים בגן ובבית-ספר.

התנהגות ישראלית - יריקת חרצנים (של זיתים).

ערכים משמעותיים:

תזונה בריאה וטעם אישי: הסיפור מאפשר לשוחח עם הילדים על תזונה בריאה ועל טעם אישי, וגם מאפשר להם להכין בעצמם כריך דומה לזה שבסיפור.

מיפוי לשוני של הסיפור

אוצר מילים

בהקשר של מאכלים:

מלפפון, עגבנייה, גבינה, לחמנייה, זיתים, חרצנים

בהקשר של טבע:

שביל מתפתל, עץ

אברי גוף:

בטן

מילים וביטויים חדשים:

שביל מתפתל, בטן ריקה/בטן מלאה

תבניות דקדוקיות ו/או תחביריות

שמות תואר:

ריקה/מלאה, שחורים, קטנים

פעלים:

לטייל, יצאתי, ירקתי

הסיפור מזמן פעילויות רבות:

חריזה, מנייה, סדר הכנת כריך, תיאור חוויה מטויל ועוד

פעילויות קלט - פעילויות בהבנת הנשמע / הנקרא / הנצפה

קריאה ראשונה

נקריא את הסיפור תוך כדי הצגת שאלה מנחה: מה עושה הילדה בסיפור?
אם רוב שמות המאכלים כבר ידועים לילדים, הם יכולים להשתתף בקריאה באופן פעיל תוך ציון שמות המאכלים על פי האזור.

קריאה שנייה

מה הילדה אוכלת בטיול?
* אפשר לתת לילדים סדרה של תמונות ולבקש מהם להרים את התמונה או לעמוד לידה כאשר הם שומעים שם של מאכל שמופיע בה.
* אפשר להכין דף עם איורים של מאכלים שונים, ולבקש מהילדים להקיף בעיגול רק את המאכל שמוזכר בסיפור. בסיום הקריאה נבדוק אלו מאכלים לא הוקפו בעיגול.

קריאה שלישית

במהלך ההקראה השלישית נתמקד בשאלה: מה עושה הילדה עם החרצנים?

בעקבות הקריאה

1. **בדיוק לפי הסדר:** הילדים מתבקשים לסדר תמונות או מילים לפי סדר השמעתן בסיפור.
2. **זיהוי מילים מושמעות:** כל ילד מקבל כרטיס עם קטע מהסיפור (מלווה באיורים). כאשר הילדים שומעים מילה המופיעה בקטע שלהם, עליהם לעמוד ולהרים את הכרטיס.
3. **יש/אין בסיפור:** מניחים בפני הילדים מגוון של תמונות בהקשר של מאכלים ועליהם לבחור רק באלה המוזכרים בטקסט.
4. **לילדים קוראים** אפשר לתת פעילויות של התאמה בין מילה כתובה לאיור.

מטרות ההוראה

בסיום הלימוד רוב הילדים יהיו מסוגלים:

1. **לציין** את רשימת המאכלים בסיפור
2. **לזהות** משפטים מהסיפור בעזרת תמונות
3. **לענות** על שאלות הבנה של הסיפור
4. **לזהות** את שלושת הסיפורים בסיפור **ולציין** פרטים תומכים (של הילדה, של השקית ושל החרצנים)
5. **לספר** על חוויה אישית בהקשר של טיול משפחתי או כיתתי
6. **לספר** את הסיפור בעצמם בלויית תמונות ולפי הסדר
7. **להמחזיז** את הסיפור ו/או **לתזמר** אותו
8. **לאייר** את הסיפור
9. **להכין** שקית דומה לזו שבסיפור
10. **לבטא** רגשות ודעות אישיות ביחס לסיפור

לפני קריאת הסיפור

1. **לשוחח עם הילדים** על ארוחת הבוקר בנ - מה יש בכריך שלכם?
2. **משחקי שיום, זיהוי והתאמה** של המאכלים המוזכרים בסיפור

פעילויות הפנמה ושימוש – פעילויות בדיבור ובכתיבה

השלמת משפטים בעל פה

המורה קוראת מהספר והילדים משלימים את המילים האחרונות בכל משפט.

משחק "מה חסר?"

עם המאכלים המוזכרים בסיפור.

משחק הקובייה

מכינים קובייה שעל פאותיה כיסים שקופים ושמים בכל כיס תמונה מהסיפור.

הילדים זורקים את הקובייה לפי התור, ומצטטים מהסיפור בהתאם לתמונה שיוצאת להם.

לספר במילים שלהם

הילדים מתבקשים לספר במילים שלהם את הסיפור, בעזרת התמונות.

לשחק במשפטי נכון/לא נכון

מקריאים משפטים נכונים ולא נכונים בהקשר של הסיפור, והילדים צריכים לזהות מה נכון.

טיול ביכאילו

אפשר לערוך טיול דימיוני ולהכין צידה לדרך.

* מכינים פינת טיול עם אביזרים מתאימים (כובע, בקבוק מים, משקפת...) ודוגמאות לדברים

שפוגשים בטבע (תפאורה של ים, עצים, הרים, בובות של חיות וכד').

* אפשר לצייר את השביל המתפתל בעזרת נייר דבק על הרצפה, ולתלות בפינה איורים

מהסיפור.

* הילדים יכולים לספר את הסיפור במהלך המשחק ולפתח, לצד מיומנויות שפה, גם כישורים

חברתיים ודמיון.

הסיפור הנעלם (לילדים קוראים)

* מקרינים את הטקסט ומבקשים מאחד הילדים למחוק ממנו מילים ("איזו מילה אתה רוצה

למחוק?").

* הילד מחוק מהסיפור את המילה שבה בחר בכל המקומות שבהן היא מופיעה. כך מוחקים 5

מילים.

* לאחר מכן מבקשים מהילדים לשחזר את הטקסט ולכתוב מחדש את המילים שנעלמו.

פעילויות לפיתוח מבנה השפה (Developing System) – פעילויות בכל המיומנויות

1. **חריזה:** איתור חריזה בסיפור ומציאת חרוזים נוספים למילים.
2. **משחקי הברות:** המורה קורא/ת את הסיפור תוך השמטת ההברה האחרונה במילים מסוימות והילדים צריכים להשלים את ההברה.
3. **משחקי יחיד-רבים:** בשמות של מאכלים (דומינו, לוטו, בינגו, XO, משחק מסלול ועוד).
4. **בתוך:** מה יש בתוך התיק/ השקית/ המגרה/ הארון/ הקופסה...
5. **עם ובלי:** אפשר למיין פירות שאוכלים עם חרצן או בלי חרצן, עם קליפה או בלי קליפה. אפשר לדבר על כריך שאוהבים, למשל: עם גבינה ובלי עגבנייה.
6. **זיהוי אותיות:** לילדים שלומדים את הא"ב אפשר לתת משימות של גילוי אותיות במילות השיר.
7. **השלמת אותיות במילה:** ילדים שלומדים לכתוב באותיות כתב לעבוד בזוגות- להשלים אותיות במילים, לפתור תשבץ מאויר, להשלים חידת סודקו של מילים מהסיפור ועוד.

פעילויות הפקה – פעילויות בדיבור ובכתיבה

1. **להמחזיז את הסיפור.**
2. **ללמוד את הביצוע המוזיקלי של הסיפור (לחן של ליאורה שלזינגר).**
אפשר ללוות את ההמחזה או הסיפור בנגינה בכלי הקשה.
3. **להכין כריך כמו בסיפור – עורכים בגן שולחן ועליו כל המצרכים לכריך שבסיפור.**
הילדים מלקטים לעצמם את המצרכים תוך ציון שמותיהם, למשל: "אני רוצה לחמנייה", "עכשיו עגבנייה" וכד'.
4. **לעצב פוסטר לסיפור.**
5. **לספר על הכריך שאני הכי אוהב.**
6. **להתכונן לטיול בסביבת הגן:** איפה נטייל? מה יש שם? מה אוכלים בדרך?

אמא: "דניאלה, את רוצה לחם עם שוקולד? עם חמוס? עם גבינה?"
דניאלה: "לא, אני רוצה לחם עם בלי"

(מתוך שיחה אמיתית בין אם ובתה בת השנתיים וחצי.)

תגידי איך קוראים לך
נירה הראל

תגידו איך קוראים לך/ נירה הראל

הסיפור מתאים לילדים ברמת הביניים, אך בעיבוד קל וקיצור ניתן להתאימו גם לתלמידים בסוף רמת המתחילים.

לילדים קוראים ניתן להוסיף פעילויות קריאה בהתאם לפעילויות ההאזנה.

לילדים כותבים ניתן להתאים פעילויות בהתאם לפעילויות הדיבור.

כמו כן ניתן להתאים פעילויות מסיפורים נוספים הנמצאים בחוברת, תוך התייחסות ממוקדת לתוכן הסיפור.

מיפוי כללי של הסיפור

מבנה הסיפור:

סיפור היכרות בין גננת לילדה, שמתרחש על סף דלת הגן, והוא כתוב כדיאלוג של שאלות ותשובות. בחלק הראשון הגננת שואלת, הילדה עונה והגננת מגיבה לתשובה. בחלק השני מתהפכים התפקידים – הילדה שואלת והגננת עונה. במהלך הדיאלוג הגננת שואלת את הילדה על השמות שלה. סיפור השמות הוא מעין סיפור בתוך סיפור.

תצוגה ויזואלית:

איורים צבעוניים של המאירת אלישבע געש, הממחישים את סיפורן של שתי הדמויות הראשיות ושל המפגש ביניהן המתרחש בפתח הגן. האיורים המתארים את השמות (של הילדה ושל הגננת) מתוחמים בתוך עיגולים – כל שם והעיגול שלו. בצמוד לכל עיגול (המייצג אחד משמות הילדה) מופיעה תגובה תואמת של הגננת. הבעות של פני הגננת שופעות צחוק, הנאה או תחושת טעם (חמוץ-מתוק). בנוסף, הן מפרשות את המסר ומוסיפות היבט רגשי.

תרבות ישראלית

שמות חיבה המקובלים בישראל

תקשורת עם הגננת: אופי השיח בין הגננת והילדה ממחיש את התקשורת בגני הילדים בישראל.

ערכים משמעותיים וחשיבות הסיפור

היחס לילדים: הסיפור מציג תקשורת חיובית בין הגננת והילדה, הזוכה לאהבה וליחס של כבוד, תוך כדי הומור הדדי.

להכיר את הזולת: מאחורי כל שם מסתתר סיפור קטן. באמצעות השמות נגלים לנו אירועים מחיי היום-יום שלה בבית.

הקריאה בסיפור מלמדת כי חשוב להכיר את הילדים בגן או בביה"ס.

מיפוי לשוני של הסיפור

אוצר מילים

בני משפחה: אבא, אימא, סבא, סבתא, דודה
שמות וכינויים: גברת, קופונת, אפרוח, מישמש, קסם, פוצקו, מוצקו, ממו, תמוש, תמי, מירי

תבניות דקדוקיות ואו תחביריות

שמות תואר: אמיתי, חדשה, חמוד, טעים, מצחיק, מקסים
שאלה ותשובה: איך קוראים לך? - קורא/ קוראת/ קוראים לי...

הסיפור מחזק (אוצר מילים קיים)

אוצר מילים בנושא המשפחה

הסיפור חושף (מילים חדשות)

שמות תואר לשמות הביטוי "כל אחד" (קורא לי בשם אחר)

הסיפור מזמן פעילויות רבות

חזרה על השמות (בגלל המבנה הצביר של הסיפור)
התאמה בין השמות של הילדה לשמות התואר שלה
איתור שמות שמתחילים/מסתיימים באות מסוימת או מסתיימים בצליל מסוים, ועוד.

פעילויות קלט – פעילויות בהבנת הנשמע / הנקרא / הנצפה

1. האזנה לקריאת הסיפור

* המורה מקריא/ה את הסיפור בליווי הצגת

התמונות מהספר

* אפשר לקרוא את הסיפור בקטעים ולפני כל

קטע לתת משימת האזנה, כגון: מה אומרת

הילדה? (יש לי הרבה שמות); איך אבא קורא

לילדה? (קופנת)

2. התאמת תמונות למשפט מושמע

* מניחים בפני הילדים מספר תמונות מהסיפור,

מצטטים משפט מן הסיפור והילדים צריכים לזהות

את התמונה המתאימה

* אפשר לשחק במליאה או בקבוצה קטנה,

ועם ילדים בני 5-6 גם כתחרות בין שתי קבוצות

באמצעות המשחק איקס-עיגול

3. מה הסדר?

כל ילד מקבל תמונה והילדים צריכים לסדר אותן

לפי סדר ההתרחשות:

* המורה מקריא/ה את הסיפור

* מי שהתמונה שבידו מתאימה למשפט הנאמר

מניח אותה על לוח/ שולחן/ שטיח

* הילדים מניחים את התמונות מימין לשמאל, עד

שמשלימים את הסיפור

4. התאמה בין דמויות לשמות

מחלקים את הילדים לשתי קבוצות, כשכל אחת

מהן צריכה להתאים את השמות לדמויות של

משפחה אחרת בסיפור:

* קבוצה א': הילדים יתאימו בין הדמות במשפחת

הילדה לשמות החיבה שלה

* קבוצה ב': הילדים יתאימו בין הדמות במשפחת

הגננת לשמות שלה

מטרות ההוראה

בסיום הלימוד רוב הילדים יהיו מסוגלים:

1. להתאים בין שם החיבה לדמות
במשפחת הילדה

2. להתאים בין השם לדמות המתאימה
במשפחת הגננת

3. לענות על שאלות נכון/ לא נכון ביחס
לסיפור

4. לראיין חברים לכיתה ביחס לשמות
החיבה שלהם

5. לספר על שמות החיבה שלהם ושל
חבריהם

6. לסדר את התמונות של הסיפור לפי
הסדר מתוך האזנה לסיפור

7. לספר את הסיפור בעזרת התמונות

לפני קריאת הסיפור

1. על מה הסיפור? – מראים לילדים את הכריכה של הספר ושואלים: על מה הסיפור? כדאי לרשום את השערות התלמידים ברשימה על הלוח, ולבדוק אותן לאחר הקריאה והלימוד.
2. שמות חיבה: לשאול מספר ילדים על שם החיבה שלהם, לדוגמה: "קוראים לי רוני. אימא קוראת לי... אבא קורא לי..."

פעילויות הפנמה ושימוש – פעילויות בדיבור ובכתיבה

להשלים משפטים

המורה קוראת/ת והילדים משלימים משפטים בסיפור תוך כדי ההקראה.

לשחק במשפטי נכון/לא נכון

מקריאים משפטים נכונים ולא נכונים בהקשר של הסיפור, והילדים צריכים לזהות מה נכון. אפשר לשחק גם באמצעות גלגל המזל.

לצטט מן הסיפור – משחק בקובייה

כל ילד בתורו זורק את הקובייה ומצטט מן הסיפור משפט אחד או יותר בהקשר של התמונה הנמצאת בפאה העליונה של הקובייה.

לספר את הסיפור

הילדים יספרו את הסיפור במילים שלהם, תוך היעזרות בתמונות.

פעילויות לפיתוח מבנה השפה (Developing System) –

פעילויות בכל המיומנויות

1. לזהות שמות חיבה ארוכים וקצרים באמצעות פעילויות של חלוקה להברות, מניית מספר האותיות וכד'.

2. לחלק לקטגוריות של שמות תואר את השמות מהסיפור: שם מצחיק, שם חמוד, שם טעים, שם מקסים.

3. להוסיף לקטגוריות מהפעילות הקודמת את השמות של ילדי הקבוצה והמורים, ובהתאם לצורך להוסיף עוד שמות תואר.

4. לשאול חידות, כגון: "מי קורא לי...?"

יש להקפיד על כך שהתשובות יהיו נכונות מבחינה דיקדוקית: ("אבא קורא לי..."; "סבתא קוראת לי..."; "הילדים שלי קוראים לי...")

פעילויות הפקה – פעילויות בדיבור ובכתיבה

1. לחבר חידות ולענות עליהן, למשל: "אני קורא לתמר קופונת. מי אני?"

2. ליצור דיוקן אישי בטכניקות שונות ובהשראת אומנים ישראלים ואחרים (חנוך פיבן, אנדי וורהול ועוד).

* כל ילד יצייר את עצמו, יוסיף פריטים המשקפים את שם החיבה שלו.

* הילדים ייצגו את הדיוקנאות שיצרו ויתארו זאת בעזרת רשימת מילים או מספר משפטים קצרים.

* לחלופין, אפשר להציג את הדיוקנאות ללא שם הילד ויתר הילדים ינחשו של מי כל דיוקן בעזרת רשימת מילים או מספר משפטים קצרים שנלמדו בעיפ'.

יום הולדת פרחוני
דתיה בן דור

יום הולדת פרחוני / דתיה בן דור

הסיפור מתאים להוראה לילדים צעירים (עד גיל 8) הנמצאים בסוף רמת המתחילים. לילדים קוראים אפשר לתת פעילויות קריאה בהתאם לפעילויות ההאזנה, וילדים כותבים אפשר לתת פעילויות כתיבה בהתאם לפעילויות הדיבור. ניתן להתאים פעילויות מסיפורים נוספים שנמצאים בחוברת.

מיפוי כללי של הסיפור

מבנה הסיפור

סיפור צביר הבנוי כרשימה של חידות ופתרונות על שמות הילדים ושמות הפרחים שהם מביאים כמתנה. העלילה בסיפור מתקדמת בעזרת הצבירות של הפרחים והילדים (למעט הילדה הראשונה והילד האחרון – לכל הילדים יש שמות של פרחים).

תצוגה ויזואלית

האיורים הצבעוניים של אורה אייל והאיורים המאוחרים יותר של ליאורה גרוסמן מאפשרים השוואה בסגנון האיור וביטוי טעם אישי.

תרבות ישראלית

יום הולדת ישראלי: לילדת היום-הולדת יש זר פרחים, הילדים עצמאיים – באים לבד ליום ההולדת. **שמות ישראליים:** לשמות ישראליים יש קשר לטבע בארץ ולמסורת היהודית. לילדים ישראליים יש שמות של פרחים, וכבר מגיל צעיר הם יודעים שמות של פרחים ומזהים אותם לפי המראה שלהם.

ערכים משמעותיים וחשיבות הסיפור:

שמות ישראליים: הסיפור מאפשר להכיר שמות ישראליים, שרבים מהם קשורים לטבע הישראלי ולתנ"ך. בעתיד, זה יעזור ללומדים להבין טקסטים נוספים, וכן להתייחס גם למשמעות השם הפרטי שלהם. ושל קרובי המשפחה שלהם.

מיפוי לשוני של הסיפור

אוצר מילים

יום הולדת: אורחים, מתנה
שמות ילדים שהם גם שמות של פרחים: ורד, נורית,
רקפת, אמנון ותמר
שמות של ילדים שאינם שמות של פרחים: חמוטל,
יהושע

תבניות דקדוקיות ו/או תחביריות

פועל (בצורת יחיד, זכר ונקבה): הביא-הביאה
משפטי לוואי: "מה יפה האגרטל שהביאה חמוטל"
ביטויים: להביא מתנה, מי שידע יקבל נקודה, מה יפה
מילות יחס: בתוך

הסיפור מחזק: (אוצר מילים קיים)

מילות שאלה (מי? איזה?)

הסיפור מלמד: (מילים חדשות)

שמות של פרחים ושל ילדים

הסיפור חושף:

שם תואר - פרחוני
מבנה משפט לוואי (מה יפה האגרטל שהביאה חמוטל)

הסיפור מזמן פעילויות רבות:

לחזור על השמות בגלל המבנה הצביר
להתאים בין שמות של ילדים לפרחים
למצוא חרוזים

למצוא שמות שמתחילים/מסתיימים באות מסוימת או
מסתיימים בצליל מסוים

לפני קריאת הסיפור

1. מדרש תמונה על יום הולדת

מציגים לילדים תמונה הקשורה ליום הולדת ושואלים שאלות בנושא (”מה חוגגים? מי האורחים? איזה מתנות הם מביאים?” וכד’)

2. שיחה בזוגות על יום הולדת

* מחלקים את הילדים לזוגות ומבקשים מהם למצוא שני דברים משותפים (אותו הדבר) מיום ההולדת שלהם.

* ניתן לתת לילדים תבניות מוגדרות כדי לסייע להם בשיחה (”ביום ההולדת שלי יש... וגם ביום ההולדת של...”; ”המתנות שלי... והמתנות של...”).

* אם הילדים יודעים לכתוב אפשר לבקש מהם לכתוב רשימה של 5 מתנות יום הולדת שהם רוצים לקבל, ולאחר מכן לבדוק האם יש מתנה ששניהם רוצים לקבל.

3. על מה הסיפור?

* מראים לילדים את הכריכה של הספר ושואלים: ”על מה הסיפור?”

* כדאי לרשום את תשובותיהם ברשימה על הלוח, ולאחר הקריאה לבדוק האם ההשערות נכונות.

מטרות ההוראה

בסיום הלימוד רוב הילדים יהיו מסוגלים:

1. לתאר מי בא ליום ההולדת של רונית ומה הביא במתנה

2. להכיר ולזהות את שמות הפרחים המופיעים בסיפור

3. לזהות את הרעיון המרכזי בסיפור ולציין מספר פרטים שתומכים בו

4. לספר את הסיפור בעצמם בלויית תמונות

5. לקשר בין הסיפור לחוויה אישית

6. לבטא רגשות ודעות אישיות ביחס לסיפור

7. להוסיף עוד דמות לסיפור

8. לחבר ביחד סיפור דומה על יום הולדת אחר, למשל: יום הולדת צבעוני/ ריחני/ טבעוני וכד’

9. לבטא העדפה אישית ביחס לשני סגנונות האיור לספר

פעילויות קלט – פעילויות בהבנת הנשמע / הנקרא / הנצפה

1. האזנה לקריאת הסיפור

- * המורה מקריאה את הסיפור בליווי הצגת התמונות מהספר
- * אפשר לקרוא את הסיפור בקטעים ולפני כל קטע לתת משימת האזנה, כגון: למי יש יום הולדת? מי בא ליום ההולדת? מה הוא/ היא מביאה מתנה?
- * בקישור הזה אפשר לצפות או להאזין לדודו זר שמספר את הסיפור:
<https://www.youtube.com/watch?v=whsVxg7FbVk>
- * בקישור הזה אפשר להאזין לדתיה בן דור שמקריאה את הסיפור בליוויית האיורים החדשים:
<https://www.youtube.com/watch?v=QGETvlfMBIO&t=40s>

2. זיהוי דמויות

- * המורה מראה לילדים את תמונות הילדים שבסיפור ואומרת, למשל: "תן לי את התמונה של חמוטלי". הילד צריך לזהות את הונת מבין כל הילדים.
- 3. התאמת תמונות לשמות הילדים/פרחים בסיפור
- * כל ילד מקבל תמונה של אחד הילדים/פרחים בסיפור.
- * המורה קוראת את הסיפור או משמיעה גרסה מוקלטת, וכאשר הלומדים שומעים את שם הילד/פרח, מי שיש לו את התמונה המתאימה מרים אותה (אפשר לתת לכמה ילדים אותה תמונה).

4. התאמה בין שמות הילדים לשמות הפרחים

- * מחלקים את הלומדים לשתי קבוצות. קבוצה אחת מקבלת את תמונות הילדים מהסיפור והקבוצה השנייה את תמונות הפרחים שהילדים מביאים במתנה.
- * הילדים מאזינים לקריאת המורה או לביצועים מוקלטים, וכאשר הם שומעים את שם הילד/ה ואת שם הפרח הם מניחים אותם זה ליד זה.

5. מה לא נכון (בתמונות)

- בעקבות הפעילות הקודמת המורה או אחד הילדים יוצרים בלבולים:
- * מזמינים את אחד הילדים להתבונן בתמונות (כפי שהונחו בסוף הפעילות הקודמת), ולאחר מכן לעצום עיניים.
- * המורה /ילד אחר משנה את המקום של 3 ילדים או של 3 פרחים.
- * הילד פוקח עיניים ומסדר לפי הסדר הנכון.

6. נכון/לא נכון (משפטים)

- * המורה אומרת משפט מהסיפור והילדים מרימים שלט של נכון/לא נכון, או: אם המשפט נכון – מוחאים כפיים ואם הוא לא נכון – משלבים ידיים.

7. בדיוק לפי הסדר

- כל ילד מקבל איור מהסיפור והילדים מסדרים את הסיפור, תוך כדי הקראה של המורה או האזנה לקריאה מיוטוב.

8. בינגו שמות

- הכולל את שמות הפרחים, פרח לא ידוע, יהושע, חמוטל ואגרטל.

פעילויות הפנמה ושימוש – פעילויות בדיבור ובכתיבה

1. "מה חסר" / "מי חסר?"

משחק עם שמות המתנות או הילדים

2. "מי אני?"

* מצמידים לילדים כרטיס על המצח שמצויירת בו דמות או מתנה מהסיפור.

* כל אחד מהילדים בתורו שואל שאלות במטרה לגלות מה בכרטיס שמוצמד למצחו.

לדוגמה: "אני אדום?" "אני ורוד?" "אני מתחיל באות א"י?"

* מנצח מי שהצליח לזהות מה מצוייר בכרטיס במספר שאלות הנמוך ביותר.

3. לדקלם את הסיפור

תוך דקלום במקהלה של המשפטים החוזרים: "מה יפה...". ו"שוב חידה...". אפשר לתת לשתי קבוצות שונות לחזור על המשפטים הללו במקהלה.

4. איך זה כתוב בסיפור?

משחק בקובייה עם פאות שקופות ובהן תמונות מהסיפור:

אחד הילדים זורק את הקובייה וצריך לומר, בהתאם לתמונה שיוצאת בפאה העליונה, מה כתוב

על הדמות שבתמונה בלשון הסיפור (מהזיכרון).

פעילויות לפיתוח מבנה השפה (Developing System) – פעילויות בכל המיומנויות

1. משחקי חריזה: המורה אומרת מילה והילדים אומרים (מתוך זיכרון) את המילה המתחרזת

מהסיפור (חמוטל-אגרטל; חידה-נקודה; שניים-נקודתיים; יהושע – ידוע).

לאחר מכן הילדים יכולים להוסיף עוד מילים מתחרזות שאינן בסיפור.

2. שאלות בזוגות: הילדים מתחלקים לזוגות ושואלים זה את זה שאלות מתוך הסיפור שהתשובה

להן היא כן או לא (ילד א' שואל וילד ב' עונה ולאחר מספר שאלות מתחלפים).

3. משחק "אני חושבת על מישהו ש...": תוך שימוש במשפטי לוואי בהקשר אחר: מישהו

שלבש חולצה כחולה, מישהו שיש לו עיניים ירוקות וכד'.

4. חלוקה להברות: משחקים של חלוקה להברות עם השמות בסיפור.

5. פרחוני – פעילות ללימוד שמות תואר:

לילדים בכיתות א'-ה' אפשר להראות את המילה פרח ואת הסיומת "וני", כדי ללמד שמות תואר

דומים, למשל צבעוני ("יום הולדת עם הרבה צבעים = צבעוני").

לילדים מתקדמים יותר אפשר להציע שמות תואר נוספים, כגון: צמחוני, אדמוני, דמיוני.

פעילויות הפקה – פעילויות בדיבור ובכתיבה

1. סיפור עצמי בעזרת תמונות: הילדים יקבלו תמונות מהסיפור ויספרו אותו במילים שלהם.

חשוב לצלם אותם בפעילות הזאת, וניתן לערוך אותה גם כמשימה משפחתית.

2. חידות: הילדים יחברו חידות על הסיפור, למשל: "אני המתנה של יהושע. מי אני?"

3. עוד אורח בא למסיבה: להציע עוד דמות ששמה הוא שם של פרח או עץ שהתלמידים

מכירים (הדס, לילך, שקד, איריס, אלון, רותם וכד').

4. יום הולדת אחר: מחברים סיפור על יום הולדת צבעוני או ריחני. אפשר לתת לילדים לבחור יום

הולדת מיוחד ולצייר את המתנות הקשורות אליו.

שומרים על קשר

נשמח לשמוע תגובות, לסייע ולענות על שאלות!
ענבל בראל (גוטסמן) - מנהלת היחידה לעברית
המחלקה לחינוך, ההסתדרות הציונית העולמית
טלפון: 052-3847125, inbalb@wzo.org.il